

ΗΜΕΡΙΔΑ**30/05/87 : Εκτροπή του Βχεθώου και προοπτική υλοποίησής της.****ΟΡΓΑΝΩΣΗ : ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ****ΤΟΠΟΣ : ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ****ΕΚΤΡΟΦΗ ΒΧΕΘΩΟΥ ΠΡΟΣ ΒΕΣΣΟΔΑΙΑ :****ΣΥΓΓΕΝΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Γιάννης Ν. Καρχιώτης

Μάης 1987

Παραδοχές

Το μεγαλύτερο ποσοστό απ'τά 5.000.000 στρέμματα αξιοποιήσιμης γής στη Θεσσαλία, μένουν αναξιοποίητα με καλλιέργειες αρχών ρυθμών και χαμηλών αποδόσεων.

Οι κρατικές επενδύσεις στο Θεσσαλικό χώρο δεν είναι ανάλογες με τη σοβαρότητα των Οικονομικών μετασχηματισμών και των κοινωνικών αναδιαρθρώσεων που μπορούν να επιτευχθούν, όχι περιοριστικά στη Θεσσαλία, αλλά με θετικό αντίκτυπο σ' ολόκληρη την Εθνική Οικονομία.

Είναι γενικά παραδεκτή η άποψη ότι θέχοντας ανάπτυξη στη Θεσσαλία εννοούμε κατά κύριο λόγο αγροτική ανάπτυξη. Η όποια ανάπτυξη των άλλων τομέων θα είναι εξαρτημένη και βασισμένη στον αγροτικό τομέα. Είτε σαν προϋπόθεση, είτε σαν συμπλήρωμα είτε σαν αποτέλεσμα της ανάπτυξης του αγροτικού τομέα.

Μπορεί να ισχυριστεί κανένας χωρίς υπερβολές ότι η τύχη της βιομηχανίας, της βιοτεχνίας, του εμπορίου και των υπηρεσιών στο Θεσσαλικό χώρο είναι αρρηκτα δεμένη με την γεωργία και την κτηνοτροφία.

Απασχόληση (1971) (% του εργατικού δυναμικού :)

	<u>Ελλάδα</u>	<u>Θεσσαλία</u>
Πρωτογενής Τομέας	40	58
Δευτερογενής "	27	19
Τριτογενής "	33	23

Η όποια ανάπτυξη στο Θεσσαλικό χώρο προϋποθέτει την εξασφάλιση επαρκούς υδροδότησης για την κάλυψη των αναγκών της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, των πόθων, της βιομηχανίας και την διατήρηση του περιβάλλοντος.

Κοινή είναι η διαπίστωση ότι οι υδάτινοι πόροι που βρίσκονται στο Θεσσαλικό χώρο είναι ανεπαρκείς για την κάλυψη όλων των αναγκών αν και υπάρχουν διαφωνίες ως προς το ποσό της έλλειψης.

(Διαφορετικός τρόπος υλοποίησης των αναγκών, διαφορετικός βαθμός κάλυψης κ.λ.π.)

Βασική αρχή της υδατικής Οικονομίας είναι ότι κατά σειρά σπουδαιότητας (απο οικονομική και τεχνική άποψη) επιδιώκεται η κάλυψη των αναγκών απο :

- 1) Επιφανειακά ύδατα
- 2) Ταμειυτήρες
- 3) Μεταφορά απο γειτονικές υδρολογικές λεκάνες
- 4) Υπόγεια Υδατα.

Με βάση τα παραπάνω η εκτροπή μέρους των υδάτων του Αχελώου προς τη Θεσσαλική Πεδιάδα γίνεται αναγκαιότητα και έργο σπουδαίας προτεραιότητας.

Την εισήγηση αυτή είναι φανερό ότι πέρα απ' τη γενική διαπίστωση της αναγκαιότητας δεν θα την απασχολήσουν προβλήματα τεχνικής φύσης των φραγμάτων ,σηράγγων,παροχών κ.λ.π. Και όπως είναι φανερό τυχόν γκρίνιες ή διαφορετικές τεχνικές λύσεις απ'τους ειδικούς , τα περί πατρότητας των λύσεων και σφετερισμού της πνευματικής ιδιοκτησίας , δεν την αφορούν.

Η εισήγηση αυτή θεωρεί ότι η αποφασισμένη εκτροπή με αυτήν ή άλλη μορφή , εξασφαλίζει την κάλυψη των αναγκών της Θεσσαλίας για νερό.

Επίσης γίνεται αποδεκτό ότι η εκτροπή μέρους των υδάτων του Αχελώου προς τη Θεσσαλία δεν δημιουργεί πρόβλημα έλλειψης νερού στη Δυτική Στερεά Ελλάδα ακόμα και αν μέρος αυτών των υδάτων διοχετευτεί προς την Θόρεια και Δυτική Πελοπόννησο.

Επίσης γίνεται δεκτό ότι η εκτροπή του Αχελώου για την αξιοποίηση της Θεσσαλίας απο κάθε πλευρά (αρδευση,ανάπτυξη βιομηχανίας, ύδρευση,διατήρηση ισορροπίας οικολογικής κ.λ.π.) είναι άμεσα συνδεδεμένη με την κατά δύναμη μεγαλύτερη υδροηλεκτρική αξιοποίηση των υδάτων του Αχελώου.

Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται καλύτερη εξοικονόμηση πόρων και ταχύτερη απόσβεση δαπανών.

Συγγενή Προβλήματα

Εκτός απ' το καθ' αυτό έργο της εκτροπής απαιτούνται μιά σειρά αλληλά τεχνικά έργα για την αξιοποίηση του νερού.

(Αρδευτικά και στραγγιστικά δίκτυα ,ταμιευτήρες , κ.λ.π.)

Οι δαπάνες των έργων είναι πάρα πολύ μεγάλες για τις δυνατότητες της Ελληνικής Οικονομίας. Υπάρχει έτσι θέμα ουσιαστικό χρονικού προγραμματισμού, διαχρονικός καθορισμός των δαπανών, φορείς της δαπάνης, πηγές χρηματοδότησης, καθορισμός του τρόπου και του βαθμού που επηρεάζονται τα υπόλοιπα έργα της ΔΕΗ , συσχετισμός του ρυθμού ανάπτυξης της περιοχής σε σχέση με το ρυθμό των εργασιών.

Διαπίστωση των οικολογικών επιπτώσεων (αν υπάρχουν) στις περιοχές συγκέντρωσης υδάτινων όγκων . (Συκιά , Μεσοχώρα , Μουζάκι , Πύλη, Καρδία κ.λ.π.).

Διαπίστωση των οικολογικών επιπτώσεων στις εκβολές του Αχελώου απ' τη μείωση του νερού ιδιαίτερα ύστερα και απ' την πιθανή εκτροπή προς Πελοπόννησο.

Διαπίστωση των οικολογικών επιπτώσεων σ' ολόκληρη τη θεσσαλική πεδιάδα απ' την αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων και κατά συνέπεια την αύξηση της σχετικής υγρασίας κατά την θερμή κυρίως περίοδο.

Διαπίστωση των οικολογικών επιπτώσεων κατά μήκος του Πηνειού (κατά κύριο λόγο) ποταμού και στις εκβολές του. Παρά το γεγονός ότι μέχρι τώρα δεν είναι δυνατή η οποιαδήποτε μέτρηση της διατάραξης της οικολογικής ισορροπίας πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπ' όψη το γεγονός ότι η αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων σημαίνει περισσότερη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων (εντατικοποίηση της γεωργίας) που είναι βασικοί συντελεστές ρύπανσης των ποταμών, λόγω της απορροής τους με την άρδευση. Είναι γνωστά τα φαινόμενα υπερτροφισμού στις κλειστές δεκάνες, της καταστροφής της βιολογικής ισορροπίας λόγω έλλειψης οξυγόνου , και η τοξικότητα των φυτοφαρμάκων , καθώς μάλιστα μας είναι αγνώστη ακόμα η διαδικασία αποικοδόμησής τους σε διάφορες συνθήκες.

Παράλληλη επίλυση του προβλήματος των κατακλυζομένων περιοχών απ' το Πηνειό (Ζάρκο , Φαρκαδόνα κ.λ.π.).

Το υπάρχον πρόβλημα θα οξυνθεί ακόμα περισσότερο με την εκτροπή του Αχελώου και για το λόγο αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα.

Γίνεται δεκτό ότι οι οικολογικές επιπτώσεις δεν θα είναι λόγω της εκτροπής πάντοτε δυσμενείς αλλά θα υπάρχουν και ευνοϊκές επιδράσεις (π.χ. πιθανός ποθ/μός της χερσαίας και υδάτινης πανίδας, μεγαλύτερη δυνατότητα αφομοίωσης αστικών λυμάτων κ.α.).

Προβλήματα Αγροτικής Ανάπτυξης

Η κατάσταση ενός προγράμματος γεωργοκτηνοτροφικής ανάπτυξης της Θεσσαλίας είναι το σημαντικότερο σκέλος της καθολικής ανάπτυξής της.

Οι Στόχοι ενός τέτοιου σχεδίου υποχρεωτικά θα περιέχουν την κάλυψη των αναγκών της εσωτερικής αγοράς σε προϊόντα, την όσο μεγαλύτερη δυνατή εξαγωγή με ανταγωνιστικές τιμές ενώ ταυτόχρονα θα εξασφαλίζεται το υψηλότερο οικονομικό αποτέλεσμα για τον αγρότη.

Είναι βασικό και πρωταρχικό, υφιστάμενες παραδοχές να γίνουν δεκτές από όλα τα συμβαλλόμενα μέρη σε μία τέτοια ανάπτυξη (Πολιτεία, κυβέρνηση, πολιτικοί οργανισμοί, συνδικαλιστικοί οργανισμοί, αγρότες κ.λ.λ.)

Οτι η ανάπτυξη (ιδιαίτερα η αγροτική) θα έχει κατ'εξοχήν ευρωπαϊκή κατεύθυνση και ως προς το εσωτερικό και το εξωτερικό. Αυτό σημαίνει ότι κυρίαρχο και αποφασιστικό ρόλο στην επιτυχία έχουν οι μηχανισμοί της ανταγωνιστικής αγοράς.

Οτι υποχρεωτικά θα υπάρξει μείωση του αγροτικού πληθυσμού προκειμένου οι απομένοντες να είναι αυτοδύναμα βιώσιμοι και ανταγωνιστικοί. Όσο χρησιμοποιήσουμε αυτό σαν πραγματικότητα τόσο ευκολότερα και καλύτερα θα μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα απασχόλησης, κοινωνικής κάλυψης, προσαρμοχής και ανάπτυξης.

Είναι φανερό ότι με την εκτροπή του Αχελώου και με την αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων θα υπάρξει αναδιάρθρωση των καλλιεργειών. Κατά κύριο λόγο περιορισμός των εκτάσεων Φθινοπωρινών σιτηρών και κηνού και αντικατάστασή τους με Αραβόσιτο, Μηδική, Βαμπάκι. Κατά δεύτερο λόγο επέκταση των κηπαίων καλλιεργειών και της δεντροκομίας.

Το γεγονός αυτό οδηγεί υποχρεωτικά στην αύξηση της σπουδαιότητας της κτηνοτροφίας. Έτσι στα προβλήματα προσαρμοχής από τα ξηρικά στα αρδευόμενα θα έχουμε να αντιμετωπίσουμε και τα προβλήματα αποδοχής και άσκησης της κτηνοτροφίας.

Η προσαρμοχή αυτή είναι απαραίτητη για όλα τα συμβαλλόμενα μέρη (κράτος, αγρότες κ.λ.λ.)

Επι πλέον πρέπει να τονισθεί ότι η αύξηση του αγροτικού

εισοδήματος στις καινούργιες συνθήκες και η διατήρησή του θα προσέθει κυρίως απ' την μείωση του κόστους παραγωγής ανα μονάδα προϊόντος και όχι την αύξηση των τιμών ή την ποσοτική αύξηση.

Αυτοδύναμη βιωσιμότητα σε συνθήκες ανταγωνισμού όπως θα είναι στο εξής σημαίνει οσο και περισσότερο προσπάθεια εξασφάλισης της πλήρους απασχόλησης του αγρότη και της αντίστοιχης αμοιβής της εργασίας του.

Αυτό με τη σειρά του σημαίνει ότι θα πρέπει να περιορίζεται όσο και περισσότερο η αμοιβή της αγροτικής ιδιοκτησίας (κυρίως της γης) είτε σαν χαιροπύσσοδος είτε σαν ενοίκιο. Δηλαδή γίνεται όσο και περισσότερο απαραίτητη η αυτοαπασχόληση.

Όσο τα παραπάνω σημαίνουν ότι οι συνθηκοτικές μορφές αγροτικής δραστηριότητας καθώς επίσης και οι πιθανές τροποποιήσεις (εκ των πραγμάτων) του καθεστώτος της αγροτικής ιδιοκτησίας και του κληρονομικού δικαίου θα πρέπει να μας απασχολήσουν το συντομότερο δυνατό για να έχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Είναι φανερό ότι ποσά απ' τα προβλήματα της αγροτικής ανάπτυξης υπάρχουν και χωρίς την εκτροπή του Αχελώου προς τη Θεσσαλία.

Η εκτροπή όμως, το κόστος της και ποιός θα το πληρώσει, οι συνέπειες της και ποιός θα τις υποστεί, κάνουν τα αναφερθέντα προβλήματα να είναι άμεσης και προγραμματισμένης με συνέπεια αντιμετώπισης, αποδεκτής απ' το κοινωνικό σύνολο.

Γιαννης Καρχιώτης

Τρίκαλα Μάης '87